Cuvinte cheie: limbaj, analiză, gândire, logică, cunoaștere.
Key words: language, analysis, thinking, logic, knowledge.

CONFRUNTAREA CU MOARTEA ÎN CONDIȚII PANDEMICE: ÎNVĂȚĂTURI ALE FILOSOFIEI PRACTICE
DEALING WITH DEATH IN PANDEMIC CONDITIONS: TEACHINGS OF PRACTICAL PHILOSOPHY

Cristina Vasile
(Universitatea ,,Alexandru Ioan Cuza" Iași; Social- og Sunshedsskolem Midt og Vest Midtjulland, Danemarca)

„Dacă n-ar fi moarte, omul nu prea ar filosofa" − am spune odată cu Schopenhauer, considerând că dacă nu ar exista moartea, oamenii ar trebui să o inventeze artificial, aşa cum au făcut atunci când au utilizat arma nucleară sau când au favorizat/generat apariţia armelor biologice şi implicit a pandemiilor, aşa cum este, bunăoară, cea recent determinată de un *corona virus* cine ştie de unde venit. Soluţiilor strategice sau practice de (pre)întâmpinare, de la vaccinuri la stimularea sistemului imunitar, omul le-a adăugat întotdeauna, însă, şi soluţii filosofice, atitudini înţelepte care să-i ofere şanse sporite de supravieţuire.

În acest sens, lucrarea face referinţe interpretative la *Pentalogul* filosofului danez Morten Dige, care se referă la: (*1) Confruntarea cu pandemia,* interpretată din punctul de vedere al *epistemologiei,* prin fuziunea dintre filosofie, religie şi ştiinţă, al *eticii şi moralei* raportată convieţuirii cu semenii, respectiv al *laturii politice* a problemei. (*2) Testarea modului de funcţionare a sistemelor sociale şi conducerea politico-administrativă,* urmărind în primul rând eficienţa „sistemului imunitar", presupunând un *sine-qua-non* „împreună". (*3) O nouă strategie economică aplicată în domeniul sănătăţii*, prin reconsiderarea prioritară a investiţiilor profilactice, în raport cu cele terapeutice. (*4) Învăţături despre evitarea stresului de moarte,* presupunând reevaluarea aspectelor prioritate pentru viaţă. (5) *Recuperarea sensurilor „privirii ochi în ochi"*, singurul privilegiu psiho-emoţional prin care omul este dator să dubleze tehnologia.

Toate acestea atitudini se pot împlini prin valorificarea unor eficiente strategii semio-logice, urmând implicit semioza situaţională: *cine-cui, ce şi cum, în ce context, cu ce scop*.

"*If there were no death, human being would not really philosophize*" − we would say with Schopenhauer, considering that if death did not exist, people would have to invent it artificially, as they did when they used the nuclear weapon or when they favored/generated the appearance of biological weapons and implicitly of pandemics, such as the one recently caused by a corona virus, who knows where it came from. To the strategic or practical (pre)prevention solutions, from vaccines to the stimulation of the immune system, man has always added philosophical solutions, wise attitudes that would give him increased chances of survival In this sense, the paper makes interpretive references to the Pentalogue of the Danish philosopher Morten Dige, which refers to: (1) *Confrontation with the pandemic*, interpreted from the point of view of epistemology, through the fusion of philosophy, religion and science, of ethics and morality related to coexistence with peers, respectively of the political side of the problem. (2) *Testing the functioning of social systems* and political-administrative leadership, primarily looking at the efficiency of the social "immune system", assuming a *sine-qua-non* "togetherness". (3) *A new economic strategy* applied in the field of health, through the priority reconsideration of prophylactic investments, in relation to therapeutic ones. (4) *Teachings about avoiding the stress of death*, presupposing the re-evaluation of priority aspects for life. (5) *Recovering the meanings of "looking eye to eye*", the only psycho-emotional privilege by which man is obliged to duplicate technology. All these attitudes can be fulfilled by capitalizing on effective semio-logical strategies, implicitly following the situational semiosis: who-whom, what and how, in what context, with what purpose.

Cuvinte cheie: viaţă şi moarte, pandemie, pentalog filosofic, strategii semiotice.

Key words: life and death, pandemic, philosophical pentalogue, semiotic strategies.